

פרוטוקול מס' 160

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג', ו' בניסן תשל"ב - 21.3.72, בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי-הוועדה:

י. ישעינו - היו"ר
א. אנקוריין
ר. ארזי
מ. ביבי
י. בן-מאיר
מ. ברעם
א. הראל
מ. ורטמן - במקום ח"כ עופר
י. נבון
י. נחושטן
מ. נסים
א. רזיאל-נאור
ש. דדון - במקום ח"כ זר
י. רפאל
מ. שחל
א. שכטרמן - במקום ח"כ צימרמן

מוזמנים:

ח. ליאור - מזכיר הכנסת
נ. לורן - המזכיר המיועד של הכנסת
ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת
ז. שר - היועץ המשפטי של הוועדה
א. בר-זכאי - משרד המשפטים

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

- א. ערעורים על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים שלא להכיר בדחיפות הצעות לסדר-היום;
ב. עבודת הוועדות בפגרה;
ג. הקדמת הדיון בחוקים לפני הקריאה השניה והשלישית;
ד. המלצה לבחירת יושב-ראש לוועדה המיוחדת לדיון בחוק האגוד השיחופי.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ישעיהו:

א. ערעורים על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים שלא להכיר בדחיפות הצעות לסדר-היום

עלינו לדון בשני ערעורים על החלטות יושב-ראש הכנסת והסגנים, שלא הכירו בדחיפות הצעותיהם למסדר-היום:

(א) של חברי-הכנסת ז. המר ו-י. בן-מאיר בנושא: "ההתנכלות להתנחלות המבוצעת על-ידי צעירי מפ"ם";

(ב) של חברת-הכנסת א. רזיאל-נאור בנושא: "פעולות חברי מפ"ם נגד ההתנחלויות בפיתחת רפיח".

יושב-ראש הכנסת, מר ראובן ברקת, הפנה אלינו שני מכתביהם של המערערים. במכתבם של חברי-הכנסת זבולון המר ויהודה בן-מאיר נאמר: "ברצוננו לערער על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים מהיום לא להכיר בדחיפות הצעתנו לסדר-היום בנושא: "ההתנכלות להתנחלות המבוצעת על-ידי צעירי מפ"ם". נודה לך אם תעביר ערעור זה להחלטת ועדת הכנסת בישיבה מחר, וזאת בהתאם לתקנון."; במכתבה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור נאמר: "בזאת הריני מערערת על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים בישיבתם מיום ב', ה' בניסן, אשר לא הכירה בדחיפות הצעתנו לדון בפעולות חברי מפ"ם נגד ההתנחלויות בפיתחת רפיח".

רשות הדיבור למערערים.

י. בן-מאיר:

משפט אחד יכול אני לספק כנימוק לערעורי: לפי התקנון, בסעיף 71ט כתוב: (א) דחיפותה של הצעה טעונה אישורו של יושב-ראש הכנסת והסגנים. (ב) הצעה לסדר-היום תאושר כהצעה דחופה אם יושב-ראש הכנסת והסגנים קבעו: 1. שהדיון בהצעה בכנסת עשוי למנוע מעשה או מחדל שאינם ניתנים לתיקון, או 2. אם לדעת היושב-ראש והסגנים יש בנושא ענין דחוף לציבור."

אני חושב, שלנושא זה יש ענין דחוף לציבור. לדעתי, ישנה כאן פגיעה בהתנחלות, התנכלות לבטחון ולמעמדה של המדינה, על-ידי ציבור גדול הנתמך על-ידי המדינה. כדאי שהכנסת תיתן דעתה על הענין, כדי שהציבור בארץ ובעולם יידע את הענין.

א. רזיאל-נאור:

ההצעה דומה ואף ההנמקה דומה. נראה, שהפעולות שנקטו אותם האנשים השייכים למפלגה מסוימת, שהם עצמם נושאים באחריות על מעשיהם, הרחיקו לכת עד מאוד. ראיתי בעתונים וגם בטלוויזיה כתובות שצריכות באמת להחריד כל לב. מה פשר המלים שיהודים כותבים איש על רעהו, בכביש המוליך להיאחזות דקלה: "דם בשדות דקלה"; "דקלה - קללה"? אי-אפשר שהכנסת תשב על האולימפוס ותגיד שאין זה עניינה. זה ענין חשוב ממדרגה ראשונה, וענין חמור מאוד. יש לענין זה קשר להתנחלות הצבא. אנא אנו באים אם איננו יודעים מי הם כותבי הכתובות?

צריך להכיר בדחיפות ההצעות.

היו"ר י. ישעיהו:

סגן יושב-ראש הכנסת, חבר-הכנסת נבון, ישיב למערערים.

י. נבון:

ההצעות האלה באו לדיון אתמול זדחיפותן לא אושרה. הדעות שהובעו בקשר לשלילת הדחיפות היו בערך כאלה: יכולות להיות בארץ תנועות רבות המביעות את דעותיהן ועושות מעשים שונים על הכבישים, על הכתלים בירושלים, על הקירות וכו'. איזה ענין יש כאן שהכנסת, בתור כנסת, תכיר בהצעה דחופה לסדר-היום. זו לא היתה מדיניות, שהממשלה עשתה מעשה ויש להוקיע אותה על איזה שהוא דבר, או למנוע מעשה מצד הרשות המבצעת. יש מפלגות בארץ שיש להן דעות שונות. יושב-ראש הכנסת והסגנים מאשרים דחיפות ההצעות, כאשר הם מסכימים למה שאנשים מסויימים עשו.

י. נבוך:

יש אנשים שעושים מעשים בגדר הבעת דעותיהם, בין שהדבר מוצא חן או אינו מוצא חן בעינינו. איננו צריכים להכיר בדחיפות ההצעות.

התעוררה שאלה עקרונית: נגיח שהיתה באה הצעה רגילה לסדר-היום, באיזו מידה סוג כזה של דברים נכלל במסגרת הנושאים שהכנסת יכולה לטפל בהם; אבל לא התקיים דיון על כך.

י. נחושטן:

נגיח: חילול קברות הגרדום. יכול להיות דבר כזה?

י. נבוך:

אני מדווח רק מה שהיה בישיבת יושב-ראש הכנסת והסגנים, ואני גם מסכים לדברים.

א. הראל:

ההנמקות הללו ששמעתי אינן מתקבלות על דעתי. זה ענין של התנחלות בשטחים, כן או לא. זה ענין חיוני ממדרגה ראשונה. נושא זה דחוף, כי כל יום מביעים דעות. שמעתי אתמול ברדיו רק דעות של מתנגדים להתנחלות - הובעו דעות של חברי הקיבוצים המתנגדים להתנחלויות, ולא שמעתי כנגד זה תגובות של המתנחלים. שמעתי את השר גלילי בטלוויזיה, והוא אמר שהדברים הם בניגוד להחלטת הממשלה, שיש אחריות קולקטיבית של חברי הממשלה. ענין כזה, ששומעים באופן ציבורי, שמפלגה הנמצאת בקואליציה מתנגדת למדיניות הממשלה, משתתפת או נושאת באחריות בפעולות שהן בהחלט בניגוד לאמור - אינני חושב שיש נושא דחוף יותר מאשר דיון כזה בכנסת. לא מתקבל על דעתי שאין זה ענין דחוף. חברי מפ"ם יגידו דברים בכנסת נגד ההתנחלות, אבל כיצד יכולים הם למנוע דחיפותה של ההצעה?

היו"ר י. ישעיהו:

אנו ועדת הכנסת ולא הכנסת עצמה. אין מתפקדת ומסמכותנו לדון לגופו של ענין. אנו דנים רק בצד מסויים של הבעיה: האם הנושא דחוף ויש להכיר בדחיפות, או שההצעה יכולה לבוא לדיון כהצעה לסדר-היום. נימוקים להצדקת הדחיפות הזאת צריכים להישמע.

י. רפאל:

קודם כל נראה אם זה ענין לכנסת או לא ענין לכנסת, ואחר-כך אם זה ענין דחוף או לא ענין דחוף. שמעתי בהזדמנות לא החוקה מנציג מכובד של מפ"ם, שתבע גם להעלות את הענין של הכתובות על הכתלים בירושלים, כתובות כגון: "דב" וכד", בהנמקה שזוהי הסתה של חלק בחלק וזה יכול בסופו של דבר להביא לאלימות.

ראשית, בנושא ההתנחלות להתנחלות יש מיסוד האלימות, מיסוד ההסתה. אנו יודעים שדברים כאלה מתחילים בכתיבת כתובות על הכבישים ולאחר מכן עלולים להקיף חוגים רחבים יותר. נושא זה הוא רגיש, המתבצע על רקע של החזרת פנקסי מילואים. אם לא בולמים אותו בעוד מועד הוא עלול להביא לאסון.

(א) אין מי שיטפל בנושא זה, פרט לכנסת; (ב) חומרה גדולה עוד יותר לענין כאשר הוא מתבצע בתחום המימשל הצבאי. זה לא סתם נעשה כאן, אלא נעשה שם. אנו יודעים שישנן הגבלות על כולנו בשטח הזה. לפתע פתאום מופיע נימוק, שיש מפלגות שונות ודעות שונות. יכולים להופיע שם מחר 500 איש ולהפגין. זה עלול להביא לאסון אמיתי.

אינני רוצה להגיב עכשיו על כך שלמרכז מפ"ם, או למועצת מפ"ם, או למזכירות מפ"ם הוגש מסמך בן כתוב, שהחומר הזה הובא ממקורות עצמיים. זה ענין שהצבא צריך לטפל בו, כיצד ענין זה בא ממקורות לא רשמיים. יזהו ענין שחשבתי להעלותו לדיון לחוד באיזה שהוא פורום. אם אנו נתחיל לטפל בדברים כאלה בחופשיות כזאת - עלולה לבוא הידרדרות.

אין נושא מובהק יותר, שיש להביא אותו לפני הכנסת לדיון, מאשר נושא ההתנחלות להתנחלות. הכנסת יוצאת לפגרה בסוף השבוע, או לכל היותר ביום ב' הבא. אם אינך מכיר בדחיפות - הנושא כלל לא יבוא לדיון, יידחה עד לאחר הפגרה ואלה ימים מרובים; מה גם שיש

י. רפאל:

בנושא זה מיסודות הדחיימות, כפי שכבר נאמר כאן, בהתאם לתקנון. אני חושב שהכנסת תשגה, ועדת הכנסת תשגה, אם נעבור על זה לסדר היום. על הכנסת להגיב בנושא זה. אני בטוח שגם חבר-הכנסת ארזי מעוניין לבלום את הדבר.

לכן, צריכים אנו להכיר בדחייפות ההצעה.

היו"ר י. ישעיהו: אני מבקש מאוד לא להיכנס לגופו של ענין. אנו מופקדים רק על הצד הנוהלי.

א. אנקוריון: אני בדעה שהענין הזה לגיטימי לעלות לדיון בכנסת. אם מדובר בדעות של אנשים, שבאו לידי ביטוי ברבים, חושב אני שתגובה לדבריהם נשמעה גם מעל בימת הכנסת. זה עתה הזכירו שהשר גלילי התייחס לנושא זה.

א. רוזאל-נאור: אבל דברי השר גלילי לא נשמעו בכנסת.

א. אנקוריון: הם נשמעו בציבור. התגובה באה מפי שר בממשלה. עוד בשבוע שעבר, כאשר נתקיים דיון על פעולות משרד החוץ, השתתפתי בוויכוח, אמנם בצורה מתונה, אך התייחסתי לענין הזה והבעתי התנגדותי לפעולתם של האנשים. אני זוכר, לפחות, שהענין המרכזי של דבריו של חבר-הכנסת תמיר בדיון על משרד החוץ התייחס לענין זה. רק אתמול דיבר חבר-הכנסת לנדאו בדיון על משרד החוץ ואמר בצורה המוחצת ביותר את דבריו בקשר לענין זה. הדברים בנושא זה באו לידי ביטוי מעל בימת הכנסת מפי סיעות הרוצות לעורר את הענין הזה.

מה יכולה הכנסת למנוע היום? מה תעשה הכנסת? הכנסת יכולה רק להביע דעות ולהעביר את ההצעה לדיון בוועדה.

י. בן-מאיר: הדברים צריכים להישמע בחוץ-לארץ.

א. אנקוריון: אינני רוצה להשוות את הדברים. אני יודע שיש עמדות ודעות שמביע הרבי מלובביץ' שאולי מזעזעות אותי, האם אז אעלה זאת על סדר-היום של הכנסת? אני יודע על עמדות חריפות מאוד המובאות לידי ביטוי, שאינני תמים דעים עימן, האם אז אעלה אותן לדיון בכנסת?

כדי להניח דעתם של החברים הסוערים אני בפירוש אומר: אני מתנגד לעמדות ולפעולות של אנשי "ניר עוז", אבל אינני חושב שיש צורך לדון בענין זה באופן דחוף מעל בימת הכנסת, כאשר באופן מיוחד באו לידי ביטוי בימים האחרונים בכנסת עמדות הנוגדות עמדות אנשי "ניר עוז".

ר. ארזי: אשתדל לדבר מתוך התאפקות. יש מאבק לגיטימי של דעות בציבור. גם בכנסת מיוצגות דעות שאני חושב שהן מסוכנות למדינה. אני חושב שהרעיון של שלמות הארץ ו"אף שעל אדמה" הוא רעיון הפוגע במדינה. אם מישהו יארגן כנס למען שלמות הארץ אינני חושב שאעלה זאת לדיון בכנסת. אתווכח על כך כשם שאתווכח, אבל מה שנעשה כאן בתחילת הישיבה גובל עם הסתה...

א. רוזאל-נאור: פעולות חברי מפ"ם הן הסתה.

ר. ארזי: ... זה בומרנג. אל תחשבו שענין כזה יהיה חד צדדי. אני מכיר כרוזים בענין הפתולוגים...

י. רפאל: העלית נושא זה לדיון.

ר. ארזי: העליתי לדיון, אבל לא הצבעתי באצבע מי הוציא כרוזים אלה, כי אינני יודע.

ר. ארוז:

כאשר העליתי פעם הצעה לסדר-היום על מעשי אלימות של דתיים קיצוניים, בא חבר-הכנסת רפאל ואמר, שהוא סבור כי הדבר יכול להיחשב כמופנה נגד זה או אחר ואז שיניתי את ההצעה.

הוזכר כאן גוף בשם "דב". אינני יודע בדיוק מי עומד אחרי "דב". האם אעלה הצעה לסדר-היום בה אשאל: האם חירות היא "דב"? מאבק של דעות הוא מאבק לגיטימי, אבל להעלות הצעה לסדר-היום ולומר: אני יודע מי שם כתב: "זיקלה קללה"? - איך אפשר לומר מי כתב זאת? הכל יכול להיות. אם ישאלו אותי אם אני מאושר מדבר כזה - אינני מאושר מכך. אם זה עניין לדאגה לממשלה, כמו שחבר-הכנסת הראל דואג לממשלה - יש מי שידאג לממשלה. אם משהו סבור שזה הולך דעת הממשלה, אם חבר-הכנסת בן-מאיר - שהוא, מפלגתו וסיעתו מיוצגים בממשלה - חושב כך, הוא ימצא את הדרך לייצג אותה.

מה צריכה הצעה לסדר-היום לכלול? - אמרתי שאני רוצה לדבר מתוך התאפקות, לכן אינני רוצה להגיד כיצד "מריחות" הצעות כאלה לסדר-היום. אינני חושב שצריכות לעלות הצעות לסדר-היום לגבי מפלגה כלשהי. אפשר לבקר את הממשלה, לדרוש בירור והסקת מסקנות, אבל להעלות הצעה לסדר-היום לגבי מעשיה של מפלגה?! לאן נגיע? יש זכות לכל מפלגה לעשות, לפעול ולומר מה שהיא רוצה. אם היא עוברת על החוק יש משטרה המתערבת בכך. זה לא רק לגבי מפלגה, אלא לגבי כל גוף ופרט.

אני אומר, שלגופו - כל דעה יכולה להיות מבוקרת בכנסת. כיצד פועלת הוועדה? היא צריכה להשפיע על מפלגה מסויימת שלא תהיה בדעה זו או אחרת. האם אכריח מפלגה לשנות דעתה? זכותו של כל חבר להחזיק בדעה בה הוא רוצה. האם אכריח את חבר-הכנסת הראל שלא יהיה בעד שלמות הארץ?

אני חושב שאין מקום אפילו להעלות הצעה רגילה לסדר-היום בנושא זה, לא רק הצעה דחופה.

מ. נסים:
אני חושב שראוי לתקן כאן כמה דברים. חבר-הכנסת אנקוריון אמר, שאין להכיר בדחיפות משום שבשבוע שעבר היה דיון על סקירת שר החוץ וכיוון שהוא וחבר-הכנסת לנדאו דיברו על כך, הרי הכנסת באה על סיפוקה. זהו פירוש מסוכן לתקנון. נכון שיש סעיף האומר שענין שנדון באותו פרק זמן בכנסת לא יכירו בדחיפותו, אבל ההצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת בן-מאיר, המר ורזיאל-נאור היא ענין מסויים והם מבקשים בו החלטה של הכנסת. כל דיון על משרד החוץ לא יכול להביא מסקנות מחייבות בקשר לענין שמביאים לסדר-היום; לכן אין לערבב מין שלא במינו.

חבר-הכנסת ארוז רצה לראות בענין הזה ענין מפלגתי פנימי. יש חוק המשמעת הקואליציונית, שהוא חוק של הכנסת, (חוק המעבר). אינני סבור שצריך היה לחוקק חוק זה, אך הוא קיים. חוזרת קעת תופעה אנטי-ממלכתית, שהכנסת חייבת להגיב עליה גם מאספקט זה.

אומר גם מדוע ההצעה דחופה. לגופו של ענין: יש החלטה מפורשת של הממשלה על התנחלות בפיתחת רפיח. באה מפלגה, שהיא חברה בממשלה ופועלת נגד החלטה זו ומסיתה בארץ נגד וזה גורם גם להסתה בחוץ-לארץ נגד החלטות מפורשות של הממשלה. איזו חרבות של משמעת קואליציונית היא זו? איזו תרבות של כיבוד החוק? הממשלה תפעל כאוות נפשה. אני רק רוצה שחבר-הכנסת ארוז יבין. אין לי דאגה לכוחה של הממשלה בכנסת. זו אינה דאגתי; אבל יש כאן תופעה של: "טובל ושרץ בידו". חבר-הכנסת ארוז אמר שזה לא ענין לדיון בכלל בכנסת. אני אומר שהכנסת אינה יכולה שלא לדון בנושא זה. זהו ענין של מפלגה החברה בממשלה והמסיתה במפורש בהחלטות ברורות נגד שמה הטוב של מדינת ישראל. אומרים שאנו מנשלים בשעה שאנו משלמים פיצויים למעלה מן הצורך. איזה רושם יוצרים דברים אלה בעולם? חבר-הכנסת ארוז אמר שלדעתו, מי שסבור שיש לשמור על שלמות ארץ-ישראל זאת סכנה. אני מסכים שזאת סכנה לפשיטת רגל של מפלגה מסויימת, אבל זו לא סכנה למדינה.

מ. נסים:

אני מבקש לנמק מדוע נושא זה באמת דחוף: ממשלת ישראל קיבלה החלטה בדבר התיישבות והתנחלות בפיתחת רפיח, ותבורך על כך. נשקפת סכנה, והיא כבר בפועל סכנה, שההתיישבות וההתנחלות הזאת מתעכבת בגלל ההסתה ובגלל ההתנגדות של ציבורים שונים. אני מאמין ויודע שהם לא ציבורים גדולים, אבל זאת עובדה נחרצה. על הכנסת לא רק לחייב את החלטת הממשלה, אלא לא לעכב את החלטת הממשלה.

לכן, סבור אני שהעניין זועק לדחיפות, זועק שלא יבולע לעניין הדחיפות בגלל ההתנחלות של הקבוצה הזאת.

מ. זיבי:

קרה גם בכנסת, ששר שנשאל שאילתה על דברים שאמר במפלגתו, כאשר הוא השיב על השאילתה הוא אמר, שאם כי לא נהוג ששר ישיב על דברים שנאמרו במפלגתו בכנסת, בכל זאת ישיב על השאילתה. מכאן אנו למדים שדברים הנעשים בכתלי המפלגות אינם נושא לדיונים בכנסת. שאם לא כן היינו מגיעים, לדעתי, למצבים חמורים ביותר. בחיי המפלגות נופלות החלטות רבות, טובות, לא טובות, מוצאות חן, לא מוצאות חן; תארו לעצמכם, שבמפלגה זו או אחרת - אילו היינו נוהגים כך - על כל החלטה של מפלגה אפשר היה לערער.

י. נחושתי:

של מפלגה היושבת בממשלה.

מ. זיבי:

בין אם המפלגה משתתפת או לא משתתפת בממשלה, מה זה שייך? הביטוי שמחייב הוא המעשה במסגרת פעולתה בכנסת בציבור ובמדינה, כאשר הוא מבטא משהו. עלינו להבדיל בין דברים שמותר לכלול אותם בדיוני הכנסת לבין דברים שאיננו צריכים לכלול אותם בדיוני הכנסת. פעולות הנעשות מטעם חברי מפלגה על בסיס מפלגתי לא צריכים להיות נושאים לדיונים בכנסת, לדעתי. אם נתיר את הרצועה הזאת חוששני שנגיע למרחקים לא רצויים לאף אחד מאיתנו. נזכור שבכל מפלגה יש מיעוט המתנגד לרוב. האם מישהו העלה על דעתו לקיים דיון בכנסת על נושאים שחברים מתכתשים בינם לבין חבריהם במפלגה?

לכן מציע אני להניח לעניין הדחיפות של הנושא

הזה.

י. בן-מאיר:

יושב-ראש הכנסת והסגנים לא הכירו בהחלטתם בדחיפות ההצעה הזאת והתוצאה היא שההצעה לא תועלה בכלל לדיון אם ועדת הכנסת לא תכיר בדחיפות ההצעה. הדברים ששמענו מפי חבר-הכנסת נבוך וחברים אחרים בכוונתם למנוע בכלל דחיפות הנושא ולמנוע העלאת נושאים מביכים של מערך מסויים. הכנסת רשאית להעלות הצעה לסדר-היום וכאן מציעים לא לדון, כי הנושא אינו נוח להם.

י. נבוך:

אתה תצטרך להתנצל על הדברים שאמרת: למנוע העלאת נושאים מביכים.

י. בן-מאיר:

אני מתפלא שחבר-הכנסת ארזי הציע הצעה שהכנסת תדון במסע נגד הפתולוגים, שזה מסע אנונימי, ששום גוף רציני בציבור לא הזדהה עימו. בכל זאת זה כן עניין של הכנסת לדון בו. זה עניין של עבירה פלילית.

ראיתי בנושא שהעליתי עניין בעל ערך ציבורי חשוב. מה יש עניין שציבור רציני במדינה לא מתכחש לו - שהוא מסית ופוגע בבטחון המדינה ובמעמדה. אם מישהו שולח מכתב לפתולוג צריך להגיב על כך וכך צריך להגיב על יידוי אבנים במאה שערים; מדוע לא מגנים מעשה הפוגע בצה"ל, במדינה ומוציא את דיבת הארץ רעה? לדעתי, שקלו את הנושאים בשני כלי מידה שונים.

מ. ברעם:

האם מגנים מישהו שהוא נגד ניתוח מתים? - מגנים את מי שרוצה לפגוע בפתולוגים.

י. בן-מאיר:

דבריו של חבר-הכנסת ברעם נכונים. אף אחד לא מציע לדון על דעות של אנשים. מפ"ם הציעה תכנית שלום, האם הצעתי בכנסת לדון על תכנית השלום של מפ"ם? זו

י. בן-מאיר:

תכניתה של מפ"ם וזו זכותה הלגיטימית. העובדה שמפ"ם תגיד שהיא מתנגדת להתנחלות - זה דבר אחר; אבל פה מדובר נגד דבר המבוצע על-ידי הממשלה, לאחר מאבק הדעות וההכרעות, שהצבא קבע שלצורך בטחונם של תושבי המדינה צריך לעשות זאת - בא ציבור של אנשים ומערער נגד זה. המתנגדים אמרו שזה רק צעד ראשון והם ילכו ויעשו מעשים כדי למנוע התנחלות. זו אינה עמדה. אם מפ"ם תגיד שצריך להחזיר את עזה לערבים - זו דעתה; אבל כאשר הולכים לבצע התנחלות ובא ציבור ומסית נגד ההתנחלות! האנשים בכרם שלום אינם נותנים להתנחלים כוס מים ואינם מכניסים ילדיהם לביית-הספר. לשם מה הלכו המתנחלים לשם? הממשלה שלחה אותם, הנח"ל שלח אותם.

דחיפות הנושא אינה דבר שהכנסת צריכה למנוע או לא למנוע, יש דחיפות לנושא אם יש בו ענין דחוף לציבור. הנושא דחוף מכמה סיבות: א) הענין נוגע לבטחונה של המדינה. זו הסחה נגד הצבא ונגד הממשלה; ב) המעשים אינם נעשים על-ידי גוף אנונימי, זהו ציבור מאורגן העושה זאת. התקיים כנס ב"ניר עוז". אני מצטער שעדיין לא הסתייגו מזה; ג) לא שיתפו פעולה. זה חמור במיוחד, כי התוצאה היא - נזק למדינה בחוץ-לארץ. יש הד הרבה יותר גדול לדברים הנעשים על-ידי מיעוט קטן לפעמים ותמיד למיעוט המוכן לדבר נגד המדיניות של מדינת-ישראל. הרוב הדומם לא בא לידי ביטוי. באמריקה כתבו על כך בעתון וחושבים שם שהממשלה שלנו ניצית יותר מהעם, שכל העם הוא נגד הנישול.

מטרת הדיון לתקן קודם כל את הנזק מבפנים. המתנחלים היושבים בדיקלה צריכים לפחות לקבל גיבוי מהכנסת. הכנסת צריכה לחזק ידיהם. על הכנסת לתת דעתה לגבי הסתה נגד ציבור, נגד המדינה ובטחונה. אם לא נעשה זאת עכשיו - לא יתקיים דיון וזה חבל מאוד.

א. רוזיאל-נאור: היו כאן כמה חברי הכנסת שהסתפקו בכך שחבר-הכנסת לנדאו, למשל, הזכיר במליאה את ענין המתנחלים. הרי בכל זאת באים לוועדת הכנסת להגיש ערעור לא כדי לקבל הסכמה של הכנסת מה יאמר כל אחד בנאומו. לא הגענו עד לכדי כך ולא יתואר להציג זאת כך בגלל שחבר או שניים דיברו, שזה נושא שנדון בכנסת. הכנסת קיימה דיון על סקירת שר החוץ ולא על הנושא הזה. הכנסת צריכה לומר את דברה והיא צריכה לדון בנושא ולהגיב.

אמרו כאן שלא ידוע מי כתב את הכתובות. לא זה תענין. הענין הוא שאי-אפשר לכתוב דברים כאלה ולעומתם יושבת הכנסת על האולימפוס ואומרת שזה לא עניינה. מצד אחד אנו רוצים בכל ליבנו שדאגת העם והמדינה יהיו דאגתו; מצד אחר יש התנחלות במקום רגיש - בעזה, שהוא לא מקום סוגה כל כך בשושנים, ואם הולכים לשם צריך ליידות בהם אבנים, קוצים ובוץ. השכנים מודיעים להיאחזות הזאת שלא ידברו איתה וכותבים בכביש המוליך להיאחזות: "דם בשדות דיקלה". אל תגיד לי, חבר-הכנסת ארזי, שזה לא נכון שלא נתנו להם כוס מים. אספר לכם מנסיוני, כאשר הורידו אותנו במחנה לטרון, היו בנות שהתעלפו מצמא, וכאשר שאלנו אותם היכן יש ברז מים, במקום חשובה היפנו גבם והלכו.

א. אנקוריון: מאז זרמו כבר מים רבים.

א. רוזיאל-נאור: האופי והאידיאולוגיה אינם משתנים. הדיבורים שדיבר חבר-הכנסת ארזי, האיומים והרמת הקול אינם עשויים לשנות את הענין. לא באנו לומר לנוער של מפ"ם אילו סיסמאות יכסו את קירותיהם, אבל כאשר הם כותבים על הכביש המוביל לדיקלה: "דם בשדות דיקלה"; "דיקלה - קללה", הם לא כתבו זאת סתם על הכביש, אלא על הכביש המוליך ל"דיקלה".

ר. ארזי: מי זה: "הם"?

א. רוזיאל-נאור: מי שכתב את זה. מי שהתכנס בכנס ב"ניר עוז" לא התנגד לדברים האלה. הם אמרו שהם נגד ההתנחלות הזאת, שזאת רק התחלה והם ימשיכו במעשים. ודאי שהכנסת צריכה לומר דברה אם היא מסכימה למעשים אלה. מה גם שהדברים האלה באים לניגוד לפעולות הצבא. הרי זה נח"ל וזה מימשל צבאי.

א. רזיאל-נאור:

אומרים: למה בכלל לדון? כל הכבוד לשר גלילי, אבל כל הכבוד גם למפ"ם, גם לחברי "ניר עוז" יש שרים בממשלה. למה להם לצאת בהכרזות כאלה? הרי יש להם שרים בממשלה. לו היינו מקבלים את השיטה הזאת, הרי יש למפ"ם נציגים בממשלה וחברי "ניר עוז" יכולים לגשת לשרים ולערער על העניין. אפשר לומר למפ"ם שהיא יכולה באמצעות שריה לערער על העניין. אתם אומרים: למה לדון בעניין, כאשר שר נכבד דיבר על כך? הכנסת צריכה לתת דעתה על דברים כאלה שיוסיפו להתרחש? יכול להיות שם מחר כנס מחאה. על כל פנים הנזק כבר נעשה. ניתן נשק לאויבי המדינה. אנו עמלים בכל כוחנו ועכשיו הכנס ב"ניר עוז" אומר: שמדינת ישראל היא נשלנית ועושה עוולות כאלו וכאלו. האם הכנסת צריכה לשתוק לשמע דברים כאלה? האם זאת היא ההתיישבות היחידה שבאה שהתיישבה במקום שלפני זה גם כן היו בני אדם? נדמה לי שכל אחד מהמקומות היה שייך למישהו. האדמות לא היו ריקות. למה יהיה מין יוצא דופן כזה לגבי פיתחת רפיח? מי יערוב לידינו שזה לא יקרה מחר? כאשר תהיה התיישבות במקום אחר? לא יכול להיות שנוער מסויים יחרוץ דבר במקום מדינות שתבצע הממשלה.

לכן, צריך להכיר בדחיפות ההצעות.

י. נבו:

רצוני להעיר הערה מוקדמת לדבריו של חבר הכנסת בן-מאיר. אני משיב על זאת משום שזו איננה הפעם הראשונה שחבר הכנסת בן-מאיר משמיע הערות כאלה לגבי הפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים. אני מאחל לחבר הכנסת בן-מאיר שיהיה בשנה הבאה סגן יושב-ראש הכנסת. כל פעם שיש לך ערעור על הצעה מסוימת שלא הכירו בדחיפותה משמיע אותה האשמות נגד יושב-ראש הכנסת והסגנים. אני רואה חובה לחזור לבוא הזוהי, כי היום זו הצעה כזאת, ומחר - ערעור על הצעה אחרת. אני רוצה לומר שהפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים לא מכיר בדחיפות לא בגלל שמישהו מביא משהו. היו הרבה הצעות מביכות לסדר-היום שהכרנו בדחיפותן, ועוד יהיו הצעות מביכות. בפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים יושבים אנשים המבקשים ככל יכולתם להחיל את התנאים של דחיפות על ההצעה הדחופה שהוגשה. אני בעד זה שיהיו הצעות מסוג זה בכנסת.

מכאן, מבקש אני ממך, אם אתה משמיע האשמה כזאת: או שתוכיח דברייך ותנמק את האשמתך, ולא תגיד שלא היה נוח ליושב-ראש הכנסת והסגנים לאשר הצעה כזאת; או שתפסיק לדבר באופן כזה.

י. בן-מאיר:

לא דיברתי על הדחיפות. אמרתי שהיו שני מקרים שיושב-ראש הכנסת והסגנים בכלל לא הכירו בהצעה לסדר-היום והסיבה היא, שהם לא רוצים שנושאים אלה יידונו.

י. נבו:

לא על זה אני מדבר, אלא שאתה מסביר שהנימוק לאי ההעלאה בכלל של נושאים זה משום שזה עלול

להביך.

י. בן-מאיר:

ודאי.

י. נבו:

אם כך, חוזר אני ואומר: או שתפסיק לומר זאת או שתוכיח דברייך.

י. בן-מאיר:

אני מוכן לבקר את מדיניות הנשיאות בהצעה לסדר-היום.

מ. ביבי:

אתה חושב שהאובייקטיביות היא רק נחלתך. אתה צריך להתייחס בכבוד ליושב-ראש הכנסת והסגנים.

י. נבו:

חבר הכנסת בן-מאיר: תפסיק להאשים אנשים. את הפורום הזה לא נראה לך, תחליף אותו.

להצעות כפי שהושמעו כאן לגבי הצורך בהכרה בדחיפות: אמרתי שהיתה שאלה עקרונית אם בכלל נושא כזה ראוי להיות נושא בסדר היום של הכנסת. בחלק השני של חברי אמרתי שהושמעה דעה כזאת, אבל זה התעורר מתוך נימוקים הדומים לאלה שהשמיע חבר הכנסת ארזי: המפלגות יכולות להביע דעותיהן על מה שהן רוצות. אינני מאושר מהדברים שהושמעו ואם המעשים חורגים - יש חוק במדינה.

י. נבון:

נשמעו כאן שלוש הנמקות שונות: האחת - לגבי העובדה שמפלגה המשתייכת לקואליציה פועלת בניגוד להחלטות הממשלה. אני מציע לחברים שזו הנקודה שלהם שינסחו בקשר לכך הצעה לסדר-היום: ביצוע הסעיף בחוק המעבר לגבי האחריות הקולקטיבית. שיציעו הצעה אחרת לסדר-היום. זה נושא חשוב, אבל אחר. מי שרוצה להעלות את הנקודה הזאת - שיעלה אותה. נושא ההצעה לסדר-היום יהיה: איך זה אפשר שמפלגה המשתייכת לקואליציה פועלת ומביעה דעות בניגוד להחלטות הממשלה. מי שזאת הנקודה של יציע הצעה זאת לסדר-היום לפני הממשלה ואז הוא ידבר על הנושא הזה: איך מפ"ם יושבת בקואליציה ומתנהגת כפי שהתנהגה.

נושא ההנמקה השניה היה של חבר-הכנסת הראל, שטען: איך זה שברדיו הביאו רק צד אחד של העניין. בבקשה, הנושא השני יהיה: רשות השידור והאובייקטיביות או חוסר האובייקטיביות שלה לגבי נושאים.

א. הראל: אתה מפצל את ההנמקות. זו גישה פורמליסטית מדי לגבי נושא כל כך חשוב.

י. נבון: אם לא תשמור על העניינים הפורמליים - יבולע לך בדברים אחרים.

אני מנסה להוציא מהמציעים את ההגדרה המדוייקת של ההצעה, כדי לדון בזה. אם זה עניין של אחריות קולקטיבית - זה נושא אחר; ואם רדיו - זה נושא אחר.

הנימוק השלישי היה: שהדברים האלה נעשים בתחום המימשל הצבאי. בבקשה, תגדירו זאת.

כאשר יושב-ראש הכנסת והסגנים דנים בהצעה מסויימת הם קוראים את ההצעה ודנים על הנושא וההנמקה כפי שהובאו לפניהם. הנושא לא הוכר כדחוף, בעיקר בגלל שלכל מפלגה מותר להביע דעותיה ולעשות ככל שהיא רוצה. אי-אפשר להעלות על-סדר-היום של הכנסת את פעולתה של המפלגה.

י. בן-מאיר: "הסתה נגד ציבור" אפשר להעלות כמצעה לסדר-היום בכנסת? - "הסתה נגד מתנחלים"?

י. רפאל: היות וזה עניין בעל אספקטים בטחוניים - (א) לגבי מה שקרה מינה שר הבטחון ועדה; (ב) זה נעשה בתחום המימשל הצבאי; (ג) יש חילוקי דעות אם להעלות או לא להעלות את ההצעה לסדר-היום. - מציע אני שוועדת הכנסת תמליץ להעביר את ההצעה לדיון בוועדת החוץ-והבטחון ושמשקנותיה יונחו על שולחן הכנסת. אני מסתמך על סעיף 71 בתקנון, אך ידוע לי שזה לא בדיוק. היות ויהיו כאן חילוקי דעות לגבי סעיף זה, אפשר לכרוך בזה.

היו"ר י. ישעיהו: הצעתך יפה, אך איננה כלל בסמכותה של ועדת הכנסת. ועדת הכנסת יכולה להמליץ על הכרה בדחיפות ההצעה. המערערים עצמם יכולים לפנות ליושב-ראש הכנסת והסגנים ולהציע הצעה זו. הוועדה יכולה רק להמליץ לקבל, או לדחות את הערעור. שאר הדברים אינם בסמכותה של הוועדה.

א. הראל: אם יחליטו עכשיו שלא מכירים בערעור, לפי דעתי תהיה התוצאה, שיתקיים כנס מיוחד של הכנסת בעניין זה, ותהיה הרחבה יתרה של העניין. אני אומר לכם שיימצאו 30 חברי-הכנסת שידרשו זאת. אני מציע שיותר טוב יהיה אם נחליט לקבל את הערעור.

ה צ ב ע ה

בעד הערעורים	-	7
נגד	-	9

הוחלט: לדחות את שני הערעורים.

היו"ר י. ישעיהו:

ב. עבודת הוועדות בפגרה

מונחות לפני בקשותיהם של 5 יושבי-ראש ועדות הכנסת המבקשים שוועדת הכנסת תטיל עליהם להמשיך בעבודתם בימי הפגרה, על-פי סעיף 73(א) של תקנון הכנסת. הבקשות הן מטעם: יושב-ראש ועדת הכספים, יושבת-ראש ועדת העבודה, יושב-ראש ועדת החינוך והתרבות, יושב-ראש ועדת החוץ-והבטחון ו-יושב-ראש ועדת הכלכלה.

אני מבקש הסכמת הוועדה להתיר עבודת הוועדות בפגרת הפסח לכל ועדות הכנסת.

הוחלט: בהתאם לסעיף 73(א) של תקנון הכנסת - להטיל על כל ועדות הכנסת להמשיך בעבודתן בימי הפגרה.

היו"ר י. ישעיהו:

ג. הקדמת הדיון בחוקים לפני הקריאה השניה והשלישית

יושבת-ראש ועדת העבודה, חברת-הכנסת ארבל-אלמוזלינו מבקשת מוועדת הכנסת: "מאחר והכנסת עומדת לסיים את עבודתה ולצאת לפגרת הפסח, אנו עלולים להימצא במצב שהחוקים שיונחו על שולחן הכנסת לא יובאו לקריאה שניה ושלישית לפני הפגרה, וזאת לאור ההגבלה הקיימת ברישה של סעיף 99 של תקנון הכנסת.

לכן, הנני מתכבדת לבקש את אישורה של ועדת הכנסת להתיר את הקריאה השניה של החוקים הבאים ביום ההנחה על שולחן הכנסת בהתאם לסיפה של סעיף 99 של תקנון הכנסת:

- 1) חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון מס' 2) תשל"ב-1972;
- 2) חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 7), תשל"ב-1972;
- 3) חוק החניכות (תיקון), תשל"ב-1972;
- 4) חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 8), תשל"ב-1972;
- 5) חוק המזונות (הבטחת משלום), תשל"ב-1972.

הוחלט: בהתאם לסעיף 99 של תקנון הכנסת - להתיר הקריאה השניה והשלישית של החוקים הנ"ל, ביום הנחתם על שולחן הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו:

ד. המלצה לבחירת יושב-ראש לוועדה המיוחדת לדיון בחוק האגוד השיתופי

עלינו להמליץ על יושב-ראש לוועדה המיוחדת לדיון בחוק האגוד השיתופי.

מ. ברעם: אני מציע להמליץ על חבר-הכנסת יזהר הררי.

הוחלט: להמליץ על בחירת חבר-הכנסת יזהר הררי כיושב-ראש הוועדה המיוחדת שתדון בחוק האגוד השיתופי.

היו"ר י. ישעיהו: אני מבקש סליחתו של חבר-הכנסת שכטרמן על כך שהישיבה הגיעה לסיומה ולא הספקנו לדון בנושא אשר לשמו הוזמן. אומן ישיבה מיוחדת בקרוב לנושא זה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.00.